

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н Жана Атанасова Янкова,

Пловдивски университет “Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет,

катедра „Педагогика и управление на образованието

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

в област на висше образование 1.Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) с обучение
на английски език,

Автор: Томай-Мария Георгиос Андреопулу

Тема: „Нарушения в четенето при ученици с лека умствена изостаналост“

Научен ръководител: проф. дпсн Нели Цветанова Василева

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № № РД 38-57 от 29.01.2024 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **„Нарушения в четенето при ученици с лека умствена изостаналост“** за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: **1. Педагогически науки**, професионално направление **1.2. Педагогика**, докторска програма **Специална педагогика** с обучение на английски език.

Автор на дисертационния труд е **Томай-Мария Андреопулу** – редовна форма на обучение на английски език към катедра „Специална педагогика“, с научен ръководител **проф. дпсн Нели Цветанова Василева**, СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от Томаи-Мария Андреопулу комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ.

2. Актуалност на тематиката

Изследователският проблем, по който работи докторантката е актуален, както в специалната педагогика, така и в приобщаването на учениците с интелектуални затруднения в училищното образование.

Изследваната проблематиката е ориентирана върху уменията за четене и по-специално по отношение на декодиране, плавност, морфология-синтаксис и разбиране при ученици с леки интелектуални затруднения сравнени с ученици без интелектуални затруднения втори-трети клас.

3. Познаване на проблема

Докторантката познава много добре проблематика свързана с обучението на учениците с интелектуални затруднения в началния етап на училищното образование в Република Гърция, относно уменията им за четене и по конкретно декодирането, плавността, морфологията-синтаксиса и разбирането. Теоретичните постановки по изследвания проблем са представени цялостно и многоаспектно

В този аспект са анализирани 180 литературни източници, които са коректно използвани при теоретичния анализ, като са очертани и различията в гледните точки на авторите.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследването предполага обективното постигане на предвидените цели, четирите изследователски въпроси и потвърждаването или отхвърлянето на трите хипотези.

За целите на изследването е използван стандартизиран тест за оценка като средство за събиране на данни при провеждане на изследователско изследване, както и стандартизиран „Тест за четене – Тест А за оценяване на уменията за четене на учениците до трети клас в училището образование в Република Гърция.

За обработка на получените резултати от изследването докторантката използва статистически софтуерен пакет IBM SPSS Statistic, версия 20.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е разработен в обем на 152 страници основен текст с 18 таблици и 20 фигури. Изследването е структурирано във въведение, четири глави, заключение и приложение.

Във *въведението* докторантката посочва актуалността на темата за личностното развитие в социалната и образователната среда с равни възможности за себеизразяване, себerealизиране и социално участие на интелектуално затруднените. Фокуса на изследването е насочен към навременното оценяване на учениците с интелектуални затруднения с възможността за осигуряване на подходяща подкрепа в образователния процес

В *глава първа* са интерпретирани литературните източници за причините, диагностиката и класификацията на интелектуалните затруднения. Представени са и факторите, влияещи върху езиковото развитие при интелектуално затруднените както и особеностите на езиковото функциониране на семантично, синтактично, фонологично и прагматично ниво на езика. В параграф 5. е представено оценяването на интелектуално затруднените и скалата за адаптивното поведение.

Във *втора глава* е представен дизайна на изследването - целите, хипотезите, изследователските въпроси, методологичната рамка, участниците и инструментариума на изследването.

В *трета глава* са анализирани резултатите от изследването. Резултатите от статистическата обработка са представени в таблици и онагледени с фигури.

В *глава четвърта* се дискутират резултатите от изследването. В края на разработката е оформено заключение с изведени девет извода.

Изведените приноси в теоретичен аспект звучат повече като изводи от изследването, а не приноси. Приносите на дисертационното изследване могат да се сведат до:

- Раното оценяване на трудностите при четене на учениците с леки интелектуални затруднения чрез тест за оценка на уменията за четене.

- Специалните педагози трябва да съсредоточат усилията си върху водещите трудности на учениците с леки интелектуални затруднения при четене с насоченост на връзката между умението за декодиране и разбиране.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите по темата на дисертационния труд са осем и отговарят на изискванията на СУ „Св. Климент Охридски“. Томай-Мария Андреопулу е била докторантка в редовна форма на обучение с английски език. Тя е реализирала персонално цялото дисертационно изследване с компетентното съдействие на своя научен ръководител. Приемам, че текстът, получените резултати и приноси са нейно лично дело.

7. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Той отговаря на изискванията и представя последователността и реализацията на изследователските цели и хипотези.

8. Въпроси и препоръки към докторанта

1. Определете задачите, по които е извършено научното изследване?
2. Изведете приносите в теоретичен аспект?

Препоръка е насочена към обединяване на трета и четвърта глава в една в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторанта **Томаи-Мария Андреопулу** притежава теоретични знания и професионални умения по научна специалност Специална педагогика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване и да предложа на научното жури да присъди научната степен “доктор” на **Томаи-Мария Андреопулу** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Специална педагогика с обучение по английски език.

17. 04. 2024 г.

Изготвил становището:

проф.дпн Жана Атанасова Янкова